

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Decisio CLXII. De Officiali fure, propter furtum & alia delicta morte punito,
contra cujus hæredes conditionem furtivam instituunt læsi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

firmationem 2. C. Antec. N. Conf. partim quia dispar est ratio in furto violento periculoso aut seditioso, & in Rapina; quia homines in furta omnia propensiores esse noscuntur, quàm in rapinas & grassaturam, ut constat ex communi sensu & experientia, & fures omnes, quantum possunt, curant, ut clam committant facinus, e contra grassatores inapudenciam apertam præferunt: & hinc furtis violentis cohibendis opus est majori severitate, quàm reprimendæ grassaturæ, à qua plerique homines suâ sponte abhorrent. Solent autem Legislatores, dum

pœnas determinant, attendere non ad solam scelerum gravitatem, sed ad varias circumstantias, maxime ad propensionem hominum majorem vel minorem in unum præ alio delictum, & ubi advertunt majorem, majorem adhibere rigorem, & gravius plètere, ne ob majorem propensionem multiplicentur delicta Reipublicæ valde noxia. Partim, licèt in furto violento & roboria esset eadem, vel in hac etiam major ratio, tamen propterea ad parem pœnam non est concludendum, ut paulò antè dixi.

TITULUS XVIII.

De Furtis,

DECISIO CLXII.

De Officiali fure, propter furtum & alia delicta mortepunkto, contra cujus hæredes conditionem furtivam instituerenitur læsi.

SPECIES FACTI.

Magnatum aliquis per plures annos habuit in suis pagis & prædiis officialem, simul œconomum & Judicem, Hoff-Richter, Hoff-Marchs-Richter, ut vocant, hominem illiteratum tamen satis divitem.

Hic furtò surripuisse eidam alteri vicino domino successivè duo pocula, unum aureum, alterum argenteum, atque catenam auream item ab aliis quædam injustè extorsisse insimulabatur. Præterea fuit homo lascivus, & cru-

crudelisin subditos, ex quibus unum lethaliter vulneravit alios autem graviter percussit & sapius fluctuatio. Post multas subditorum querelas, & detecta varia furto- rum indicia, ex quibus diffamatus est, contra eum instituta Inquisitione, & sceleribus partim probatis partim confessatis, ultimò supplicio affectus est. Post mortem, sicut ante, nihil inventum est de poculis & catena aurea furtò ablatis, & cum vivens adhuc urgeretur, ut ablata restitueret, semper negavit, ea adhuc se habere, addens, sibi pariter clam, & credibiliter furtivè, surrepta esse. Dominus ille, & alii injustè lassi (quia conditio furtiva non solum datur contra fures, sed etiam prædones &c. l. 10. ff. de condit. furt.

§ l. 2. §. pen. ff. vi honor. raptor.) contra hæredes morte puniti, ad quos, ut supponitur, tamen nihil pervenit de rebus furtò & injustè ab- latis, instituebant conditionem furtivam ad recuperandas in æquiva- lenti res suas: hæredes autem exci- piebant, se hac actione pulsari & conveniri non posse, partim quia nihil de his rebus ad se pervenit, par- tim quia reus ultimò supplicio affe- ctus satis omnia solvit. Quærentur igitur duo. 1. An conditio furtiva detur adversus hæredes furis, & in- justè alienum auferentis, in solidum, licet nihil ad hæredes pervenerit? 2. An etiam in casu, quo fur & in- justè damnificans morte & pœna ca- pitali fuit affectus?

QUÆSTIO I.

An conditio furtiva detur contra hæredes furis &c. in solidum, vel solum in quantum ad eos pervenit ex furto &c.?

Hæredes furis, & injustè res alie- nas auferentis, ad nihil teneri, si de rebus furtivis & injustè ablati ad eos nihil pervenit, sed omnes, quin fur &c. fuerit indè ditior effe- ctus, consumptæ sint vel perierint; si verò aliquid adhuc vel formaliter vel virtualiter exstet apud furem in morte, non in solidum, sed solum ad partem exstantem restituendam obligari, & condicione furtiva

conveniri posse, docent aliqui cum Jac. Cuiac. lib. 7. observ. c. 37. & Vulteio ad §. 14. Inst. de Action. nec sine veritatis apparentia; nam i. ex- pediti Juris est, quod actiones rei persecutoriz, ex delicto descendentes, in hæredes non dentur, nisi in quantum ad eos pervenit: seu in quantum aucta est eorum substantia ex malè ablati; sic enim clarè di- sponitur in l. 9. §. 10. de tributor. act.

Q 3

in

in l. 17. 26. § 27. ff. de dol. mal. l. 4. §. 6. § 7. ff. de alien. jud. mut. caus. Sed conditio furtiva est actio rei persecutoria, ex delicto, nempe furto vel rapina, descendens, ut omnes fateri debent, licet irregularis in tantum sit, in quantum competit domino vel ejus heredibus contra non dominum; cum alie conditiones, utpote actiones personales, dentur non domino contra dominum. §. 14. Inst. de Actio. scilicet in odium furum &c. ut pluribus actionibus pulsari possint.

2. Actio rerum amotarum est conditionis furtivæ species, quando nimirum uxor sublegit res mariti; sed actio rerum amotarum non datur contra heredes ultra id, quod ad heredes uxoris pervenit; l. fin. C. rer. amot. ergo nec furtiva conditio datur in- seu contra heredes; quia actio rerum amotarum illi comparatur in l. 6. §. 4. § l. 21. §. 26. ff. de act. rer. amot.

3. In l. 9. §. ult. § l. 10. ff. de tutel. § ratiõ. distrab. postquam dictum fuit, actionem furti, Aquilianam, & conditionem dari adversus tutorem, subiungitur, morte tutoris eas intervenire; ergo neque conditio in heredes datur.

4. Conditio furtiva non datur in heredes raptoris; ergo nec in heredes furis; quia in Jure parificantur furtum & rapina in ordine ad conditionem furtivam, quam Jura dant æquè adversus raptorem & ejus heredes, ac adversus furem & ejus heredes. Antec. probatur; Actio

vi bonorum raptorum, nec datur in heredes raptoris in id, quod ad hos pervenit, & quidem ideo, quia conditionem furtivam, qua conveniri possunt ad id, quod ad ipsos pervenit, sufficere exillimavit Prætor. l. 2. §. ult. ff. de vi bonor. raptor.

Longè tamen verior, sicut communior cum Zoes. ff. de condit. furt. n. 8. Perez C. eod. n. ult. & Haunoldo de J. § J. rr. 2. c. 3. contrrov. 1. n. 266. sententia habet, heredes furis teneri in solidum, seu ad totam rei ablatæ æstimationem, cum omni interesse, & ad hoc totum conveniri conditione furtiva posse, licet ad ipsos nihil pervenerit: seu licet ex rebus furtivis aut rapinæ ablatæ hereditas non sit aucta. Limitatur tamen assertio ad vires hereditatis, nam ultra vires hereditatis, seu de bonis propriis nihil resarcire tenentur, etiam in foro externo, si hereditatem adierunt cum beneficio Inventarii. l. fin. §. 14. C. de Jure delib. quia heredes furis nec ex delicto, nec ex re accepta, si ad eos nihil pervenit de rebus ablatæ, obligantur. Præmissa hac limitatione

Probatur resolutio nostra r. Spetato Jure Naturali tenentur heredes furis in solidum juxta vires hereditatis; quia fur, si viveret, licet de rebus ablatæ nihil ipsi superesset etiam æquivalenter & in lucro, obligaretur Jure Naturali totum damnum cum omni interesse & expensis resarcire læsis, scilicet ex injusta acceptatione; ergo etiam heredes obligantur Jure

Jure Naturali juxta vires hæreditatis (quia hæreditas non est nisi deductis debitis (consequenter non succedunt in illis bonis, quæ aliis tanquam injustè læsi debita sunt, & re-stitutioni obnoxia; in eo enim consistit ratio & natura hæredum, ut representent personam demortui, & in omnia ejus jura tam passiva quàm activa, tam in obligationibus quàm prætensionibus succedant. l. 37. ff. de acquir. hæred. l. 59. ff. de R. J. Sed Jus Positivum Humanum non recessit à Jure Naturali, sed potius eidem satis apertè se conformavit, cum primis, Jus Canonicum, quod hæredes obligat tali casu ad exonerationem conscientia pro viribus hæreditatis ad satisfaciendum omnibus illis, quibus à defuncto damnum est illatum, etsi ex tali damno hæreditas aucta non sit. per c. fin. de sepult. §. e. in litteris. §. de raptor. Et quia res ista concernit conscientiam ac salutem animæ, atque ipsa ratio naturalis dicitur, ut injustè læsi satisfactionem capiant ex bonis hæreditatis, etiam Forum Civile huic dispositioni Juris Canonici accommodare se debet, imò Jus Civile non solum diversum à Jure Naturali & Canonico non statuit, sed perspicuè satis eidem se conformavit; nam

Prob. 2. ex l. 9. ff. de condit. furt. ubi sic dicitur: in conditione ex causa furtiva non pro parte, quæ pervenit, sed in solidum tenemur: si quis autem hæres est solum ex parte, pro ea parte, pro qua hæres est, tenetur. Nun-

quid clarè satis. Nec dicas velim; hunc textum exaudiendum esse de casu, quo lis cum defuncto contestata jam fuerat; partim quia nullum prorsus in textu vestigium hujus interpretationis apparet, partim quia, si conditio furtiva solum habeat locum in casu, quo lis cum defuncto fuit contestata, nulla inter illam & actiones pœnales, quæ etiam lite prius cum defuncto contestatâ transeunt in solidum contra hæredes, foret differentia; quod nemo admiserit. Confirmatur. Jura diligenter exprimunt, quando hæredes non sunt obligari in solidum, ut in l. 23. §. 8. ff. ad L. Aquil. l. 13. pr. ff. de serv. corrupt. l. 9. §. 1. ff. quod falso tutore. l. 35. pr. ff. de Obl. & act. l. 1. ff. de privat. delict. l. 111. ff. de R. J. Ergo, cum Jura Civilia in l. 2. §. 7. ff. de condit. furt. absolutè & indistinctè asserant, hæredes actione furtiva teneri, nullibi autem exprimant, eas non teneri in solidum, tenebuntur in solidum, h. e. licet nihil ad eos pervenerit, vel parum tantum.

Prob. 3. Aliæ conditiones dantur in solidum adversus hæredes, licet nihil ad ipsos pervenerit. l. 157. ff. de R. J. §. 2. ibi: in contractibus successores ex dolo eorum, quibus successerunt, non tantum in id, quod pervenit, verum etiam in solidum tenentur, h. e. unusquisque pro ea parte, qua hæres est. Ergo etiam conditio furtiva, utpote ad illarum exemplum odii furum introducta, datur in hæredes in solidum. Confirmatur: Licet aliæ actio-

actiones perimantur interitu rei, non tamen perimitur conditio furtiva interitu rei. *l. 8. l. fin. ff. l. 2. C. de condit. furt. ergo etiam, licet alix actiones perimantur interitu personæ seu per mortem, non tamen perimitur conditio furtiva; quia ratio, cur Jura cit. conditionem furtivam interimi non velint cum rei interitu, est, quod fur censeatur esse in continua mora, cujus ea vis est, ut actionem efficiat perpetuam. *l. 9. l. 3. ff. de Verb. Obl. etiam pugnat pro casu, quo persona interit seu moritur, cum fur in continua censeatur esse mora.**

Prob. 4. ex c. tuanos 9. de usur. ibi: *fili ad restituendas usuras ea sunt distributione cogendi, qua parentes sui, si viverent, cogerentur. Id ipsum etiam contra hæredes extraneos credimus exercendum.* Atqui parentes, & alii, qui usuras exercuerunt, instituta actione cogendi sunt ad restituendas usuras in solidum, licet ex usuris nihil amplius, etiam virtualiter, existat penes ipsos: ergo & hæredes instituta actione cogendi sunt ad restituendas usuras in solidum. Quod autem ibi dicitur de usuris injuste acceptis, propter identitatem rationis quoque dicendum est de rebus furtivis vel rapinâ ablati, si contra hæredes injuste auferentis instituaturs actio, scilicet conditio furtiva.

Ad contraria haud difficulter respondetur. Ad 1. *dist. Ma.* actiones rei persecutoria, ex delicto descendentes, in solidum non dantur con-

tra hæredes, sed solum in quantum ad eos pervenit, regulariter & ubi Jura aliud non disponunt. *C. Ma.* ubi Jura aliter disponunt, nempe tam Civile quam Canonicum, imò & ipsum Jus Naturale. *N. Ma.* de conditione furtiva aliter disponunt Jura, ut satis superque ostensum est, cujus conditio, sicut in aliis articulis, ita & in hoc, diversa est, & irregularis. De hac specie conditionis in odium furum aliud observari volunt Leges, observandæ omnino, cum in toto Jure species derogat generi. *l. 80. ff. de R. J.*

Ad 2. *N. Ma.* quod actio rerum amatarum sit species conditionis furtivæ, & quod uxor propriè & Juridicè committat furtum; vel, si est species, ob reverentiam conjugum & honorem Matrimonii digna non est tantò odio, quo furtiva conditio, nec ita notatur à Legibus, sicut ista. Neque actio rerum amatarum furtivæ conditioni comparatur simpliciter, sed solum secundum quid, quatenus nempe est rei persecutoria, sicut conditio furtiva, & sic datur etiam in hæredes; in eo autem discrepat, quod actio de rebus amotis non datur in solidum, sed præcisè in id, quod pervenit. Sicut enim Leges uxorem non patiuntur conveniri actione furti, & conditione furtiva propriè tali, ita quoque cum hæredibus uxoris aliquid sublegentis mitius agunt.

Ad 3. Ex hoc argumento sequeretur, conditionem furtivam nec dari con-

contra hæredes in id, quod pervénit, adéoque nimium probat, & nimis est bonum, consequenter malum. Quæ causa est, ut illa verba, *morte tutoris eas interire*, restringi debeant ad actionem furti, & Aquilianam.

Ad 4. N. Antec. Ad probationem ajo, rectè quidem in l. 2. cit. negari, actionem de bonis vi raptis dari in hæredes etiam in id, quod pervénit,

at non propter quamcunque conditionem adversus hæredes competentem, sed propter conditionem furtivam, tanquam pinquiorē, ac talem, qua peti & obtineri ab iis potest etiam solidum, quam Jura tribuunt etiam contra raptorem & hæredes ejus, non solum in id, quod pervénit, ut Adversarii non negant, sed in solidum, uti vidimus,

QUÆSTIO II.

An Condictio furtiva locum habeat contra hæredes etiam in casu, quo fur &c. ultimo supplicio fuit affectus?

Carpzovius in *Pract. Crim. p. 2. q. 80. n. 104. seqq.* item in *Jurisprud. For. p. 4. const. 32. desin. 23.* quamvis cum communi admittat, contra hæredes furis, si res furtiva adhuc existet, dari rei vindicationem, qua ab ipsis, & à quovis detentore vel possessore rem suam repetere possunt; negat tamen condictioem furtivam, qua læsi ab hæredibus morte, vel pœnâ corporis afflictivâ, v. g. virgis puniti petere valeant æstimationem rei non amplius exstantis cum omni interesse, vel refarcitionem damni illati. Litat pro hac sua opinione, quam *d. desin. 23. n. 14.* vocat communem & in foro Saxonicò dudum receptam, Petrum Heigium *p. 2. q. 23. n. 20.* & Scabinos Lipsienses. Fatetur tamen *q. 80. cit. (R. P. Pichler Decis. T. 2.)*

n. 118. si fur relegatione solum aut carcere sit punitus, eundem ad restitutionem damni & præstationem æstimationis domino faciendam obligatum esse.

Pro sua opinione, quam tuetur mordicus in casu, quo fur morte vel pœnâ corporis afflictivâ punitus est, sic argumentatur Carpzov. quam ego quoque in meo *Candidato h. t. n. 14. per. eram*, ut nunc puto, secutus sum. Sic, inquam, argumentatur 1. iniquissimum pariter, durissimum, & crudelitati proximum est, ut Reus ultra pœnam mortis, aut corporis afflictivam, damna quoque & interesse teneatur refarcire per suos hæredes, aut per se ipsum: ergo id asseri non debet. 2. Nullibi in universo Jure cautum reperitur, ut
* P Reus

Reus poenam mortis luat, & simul damna praestet ac bona sua amittat, exceptis paucissimis casibus quos refert Ordinatio Criminalis Caroli V. art. 218. *Myns respons. 59. n. 56. decad. 6.* ergo nec nos debemus tam grave onus imponere. 3. Jus Saxonicum in *constit. Elect. p. 4. v.* derselbe soll die Gerichts-Kosten, oder anderen Abtrag zugeben nit schuldig seyn: sed per verba, oder anderen Abtrag, intelligitur utique aestimatio damni dati & interesse: ergo. 4. Juxta *Ordinationem Crim. Carol.* in dictanda suspendii poena attendi debet damnum a fure datum. art. 160. & hinc damno restitutio nunquam ferè ad supplicium laquei deveniri potest, ut multis docuit idem Carpzov. q. 80. cit. n. 9. *seqq.* ergo, si fur jam fuit suspensus & ultimo supplicio affectus, haeres ejus conveniri amplius nequeunt ad id, quod interest, seu ad interesse & damna refarcienda. Et hoc argumentum vocat Carpzov. infallibile, illum verò cæcum, si hoc absurdum non perspiciat. Addunt 5. aliqui *Nov. 22. c. 20. pr.* ubi dicitur, *mors omnia solvit*: ergo etiam debita furis morte puniti. 6. Aliubi locorum res furto ablatae non redduntur dominis, sed cedunt Fisco pro expensis in capturam, custodiam, torturam, & supplicium furis factis. Favet *l. 9. ff. de Jure Fisci*, vi ejus scelere quaesita Fisco vindicantur: ergo laesi nec ipsam rem furtivam adhuc exstantem vindicare possunt: ergo multò minùs conditio-

nem furtivam instituire. 7. Id ipsam in quibusdam locis statutum est, ut dominus rem suam furto ablatam vindicans debeat Magistratui refundere expensas in capturam, custodiam, & executionem factas: ergo cum nec ipsam rem consequi possit ex toto, multò minùs poterit agere ad aestimationem damni illati & ad interesse.

Tantum verò adest, ut denuo subscribam Carpzovii sententiam, ut potiùs cum Jurisconsultis Lipsiensibus & Wittenbergensibus, Virgilio Pingitz q. 49. n. 53. *seqq.* & Petro Heigio p. 2. q. 23. n. 17. quos ipse Carpzov. contra se allégat, & cum D. Glettle *Jurisprud. Terrib. to. 1. p. 2. c. 1. §. 8. contrav. 9.* firmissimè adhaeream oppositæ, tuendo, quòd non obstante capitali vel corporis afflictivâ poenâ; qua Reus est affectus, haeres ejus, vel ipse, si adhuc vivat, rectè conveniantur condictione furtiva ad aestimationem rei sibi ablatae non amplius exstantis, atque ad totum damnum & interesse sibi praestandum, in quantum patitur hereditas, vel facultates Rei; idque ex his causis. 1. Certum est de Jure Civili, actionem civilem rei persecutoriam non consumi per actionem criminalem, &, licet fur jam punitus sit poenâ dupli vel quadrupli, eundem tamen adhuc actione rei persecutoria, qualis est conditio furtiva, conveniri posse, adeoque utramque actionem institui. Textus apertus in *§. fin. Inst. de oblig. que ex del. ibi:*

Furti actio, sive dupli sive quadrupli, tantum ad pœnæ persecutionem pertinet. Nam ipsius rei persecutionem extrinsecus habet dominus, quam aut vindicando, aut NB. condicendo potest auferre. - conditio autem adversus furem ipsum NB. hæredemve ejus, licet non possideat, competit. Cofonant §. 19. & 20. Inst. de Act. l. 7. §. 1. ff. de pœnit. furt. l. 34. §. 2. ff. de oblig. & act. l. 1. ff. de delict. priv. l. 1. ff. de conuff. l. 3. C. de condit. ob turp. caus. l. in. C. quom. Civil. act. crim. præjud. Ergo, etiãsi fur aut raptor pœnâ corporis afflictivâ vel etiam morte punitus sit, tamen propterea conditio furtiva, tanquam rei persecutoria, non est absumpta aut sublata, cum juxta Leges generaliter actio rei persecutoria per pœnalem, & pœnam Reo inflictam, non consumatur vel absorbeat, & Jura nullibi excipiant casum, quo Reus pœnâ mortis aut corporis afflictivâ punitus est: erubescimus autem sine Legge loqui, & verba generalia generaliter intelligenda sunt. l. 1. §. 1. ff. de Legat. præstand.

2. Fur & Raptor non solum læsit Republicam, sed etiam homines privatos in rebus & bonis suis: ergo Justitia & Jus Naturale exigit utriusque fieri satis, Republicæ quidem per exercitium Justitiæ Vindicativæ sceleratum plectendo in vita & corpore, privatis verò per exercitium Justitiæ commutativæ curando satisfieri vel à Reo, vel eorum hæredibus, pro damno illato: ergo, cum Jus Posi-

tivum nullibi prohibeat læsos uti jure suo ad resarcitionem damni & interesse ac ad æstimationem rerum ablatarum agendi, standum est Jure Naturali, & procedendum secundum utriusque Justitiæ, tam Commutativæ quàm Vindicativæ, indolem & exigentiam.

3. Planè iniquum videtur, ut illi, qui per delicta læsi sunt in suis bonis, idcirco excidant jure suo, quòd Respublica studio dñiciplinæ & boni publici pœnam promeritam, etiam mortis, Reo decernat ac infligat, quo jure non exciderent, si Respublica vel nullam, vel non mortis aut corporis afflictivam pœnam infligeret; cum profectò nulla Reipublicæ necessitas exigat, læsos propterea, quòd Reus dignam sceleris pœnam sustineat, jure suo privari.

Argumenta Carpozovii, & alia subnexa, non stringunt, Ad 1. negatur & pernegatur Antec. cum potius justissimum sit; ut, qui se graviore scelere adstrinxit, & simul Rempublicam ac privatos læsit, & illi & istis condignè satisfaciatur. Fatetur Carpozov. non iniquum & crudelitati proximum, sed justum ac æquitati consentaneum esse, si Reus præter pœnam dupli vel quadrupli, aut præter pœnam corporis non afflictivam, v. g. relegationem, incarcerationem &c. obligetur & condemnetur ad satisfaciendum læsis resarciendo damnum totum &c. Cur ergo, si sustinere cogatur pœnam corporis afflictivam, iniquissimum & crudelitati

litati proximum sit eundem obligare & condemnare ad satisfaciendum læsis? Ego certè non video.

Ad 2. An Carpozov. in Jure aliàs verfatissimus, nunquam in eodem legit, vel se legisse non meminit, aut dissimulat, actionem rei persecutoriam non perimi aut consumi per actiones pœnales, & per inflictam à Judice promeritam pœnam? Sat multos Juris & facile obvios textus de hac re superiùs eidem nominavi, in quibus legere potuisset; in iis enim, licèt specificè non fiat mentio pœnæ mortis & simul restitutionis damnorum, uti in Ordinatione Carolina de quibusdam Casibus fit, satis tamen & pœna mortis generaliter exprimitur, & ob identitatem rationis, æquitatem, Justitiæ utriusque exigentiam de pœna quoque mortis intelligendi sunt.

Ad 3. Imprimis Jus Saxonicum extra Saxoniam, licèt aliud statuisset, non est curandum. Dein loquitur non de fure & raptore, sed de homicida, consequenter non est ad rem nostram; cùm Jus à Jure Naturali & Communi recedens, seu correctorium, tanquam odiosum extendi non debeat à casu expresso ad non expressum etiam propter identitatem rationis. Demum illa verba, oder anderen abtrag, bene explicari possunt de aliis exactionibus, quas Magistratus prætere tendere fors posset conformiter præcedentibus, die Gerichts-Rösten, non de resarci-

tione damnorum & interesse, quam justè exigunt læsi.

Ad 4. adverto primò, quòd Ordinatio Carolina procedat de casu, quo res ablata vivente adhuc fure restituta est, vel damnum ex toto aut ferè ex toto, ut residuum non adquet 5. solidos, resarcitum, non verò de casu, quo fur jam ante restitutionem fuit laqueo suffocatus. Secundò, quòd non procedat de raptore, apud quem non attenditur damnum, & hinc isto etiam restituito morte multari potest, manente pœnæ hæredes obligatione resarciendi damnum, si non ex toto fuisset resarcitum, juxta vires hæreditatis: ergo argumentum Carpozovii universaliter non procedit, & sic non bene concludit. Tertio quòd non procedat etiam de fure in casu, quo damnum à fure illatum non fuit resarcitum, nec resarciri potuit; quare tunc salvà Carolinà non possint hæredes furis, justè è vivis sublatis, conditione furtiva conveniri in id, quòd interest, quin sententia mortis, qua Reus percussus est, arguatur injustitiæ?

Ad 5. Imprimis illa Nov. 22. loquitur de dissolutione Matrimonii per mortem, quæ ibi dicitur omnia solvere, h. e. obligationes mutuas conjugum erga se mutuo tollere, quas tamen omnes juxta Nov. cit. nec inter conjuges mors tollit, uti eam, quæ orta est ex pactis dotalibus &c. ergo non est ad rem præsentem, nec se extendit ad obligationes, nec dan-

dantur ad alios. Dein si illa verba, *in omnia solvit*, ita illimitatè sumi deberent, nunquam hæredes tenerentur solvere debita defunctorum, & satisfacere obligationibus etiam ex contractu ortis, quod nemo ullus sanæ mentis admittet: profectò facilis hic esset modus solvendi omnia debita, si per mortem solverentur omnia.

Ad 6. Talem consuetudinem, vel iniquam & Juri repugnantem, non immeritò reprobatur, & abusum vocat *Ordinatio Carolina in art. 207.* quid enim iniquius, quam dominum rerum sibi ablatarum sine sua culpa & citra exigentiam utilitatis vel necessitatis publicæ suo jure & rebus excidere, & Fiscum capere emolumentum ex improbitate furis cum damno & præjudicio domini? In *l. 9. cit.* sermo est de talibus rebus, quas aliquis ex scelere acquisivit sine damno tertii, jus avocandi & ad se revocandi non habentis, vel de casu, quo dominus ignoratur; tunc enim meritò tales res Fiscus trahit ad se à scelerato, velut indigno, qui detineat. Dein Judex tenetur ex officio suo reos, & publicæ noxios, capere, custodire, & formato processu debitè punire. *Con-*

stit. Carolin. art. 214. (quæ etiam in *art. 213.* jubet rem furtivam domino restituere, exceptis solis sumptibus in pabula animalium furto sublatorum factis) sed, quæ Judici incumbunt ex officio, tenentur gratis administrare & absque ullo alicujus privati damno vel adminiculo. *arg. l. 2. §. 2. ff. de condi. ob turp. caus.* ergo Judex vel Magistratus pro expensis in capturam, custodiam, executionem &c. Rei nihil potest exigere vel accipere. *Confirmatur:* possessor rei furtivæ tenetur eam reddere domino, etiam non solutò pretiò. *l. 23. C. de R. V. l. 2. C. de furtis.* ergo etiam Judex tenetur reddere hic gravamine Domini; absurdum enim foret in se ipso æquum non agnoscere, quod in aliis æquum esse agnoscitur.

Ad 7. Ferè est eadem responsio; sicut enim hujusmodi consuetudo rectè damnatur ut abusus, ita & tale statutum rectè pro non satis æquo habetur. Per hoc tamen nolim arguere Jus Bavaricum, quod *tit. 7. art. 5. Malefiz-Process.* ubi res furtiva valore non attingit 12. asses, decimus nummus, ubi vero duodecim asses superat, nummi 36. Judici jubentur solvi.

— 33) o (33 —